

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

II. Primum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

I. Refelluntur argumenta adversus *מִשְׁנֵי תוֹרָה* librorum Mosis. II. Primum argumentum. III. Secundum argumentum. IV. Tertium argumentum. V. Quartum argumentum. VI. Quintum argumentum. VII. Sextum argumentum. VIII. Septimum argumentum. IX. Octavum argumentum. X. Nonum argumentum. XI. Decimum argumentum. XII. Undecimum argumentum. XIII. Duodecimum argumentum. XIV. Decimum tertium argumentum. XV. Decimum quartum argumentum. XVI. Decimum quintum argumentum. XVII. Decimum sextum argumentum. XVIII. Decimum septimum argumentum. XIX. *Levitice* quedam mende Pentateuchi ac reliquorum etiam *Scripturæ sacre* librorum Codices infederunt.

Refelluntur
argumenta
adversus *מִשְׁנֵי תוֹרָה*
librorum
Mosis.

Euseb. De vit.
Conit. libr. 1.
cap. 11.

Syst. Præad.
libr. 4. cap. 1.
Hobbes. Le-
viath. cap. 33.

Primum ar-
gumentum.
Euseb. Theolo-
gico Pol. cap.
3.
Deut. 1. 1.

Levit. 3. 8.

I. CUM ea sit demonstrationum ratio, ut veritatis inquisitione ac inventione contentæ, contrariis argumentis respondere negligant, idque merito, quoniam simplex est ac unica veritas, eaque reperta ac demonstrata, quæcunque opponuntur, falsa esse necesse sit; ego jure hoc poteram uti, & postquam ex principis nostris genuinos esse Mosis libros recte conclusi, contrarias rationes aspernari, & labore responsionis superfedere. Verum quoniam plurimis de facto quæstionibus constant argumentationes nostræ, proindeque nonnullis sunt difficultatibus obnoxia, colligemus rationes aliquot, quibus impugnatur Pentateuchus Mosis; non eas quidem quæ obiciendo sapius ac repellendo jam pridem contritæ sunt, sed recentiores quasdam & novissime inventas; vel jamdiu quidem objectas, nondum tamen pro eo ac merito sunt dilutas & confutatas. Multos enim sua ætate extitisse testatur Eusebius, à quibus Mosis historia, falsa & belle excogitata credebatur. Prodiit vero nuper è tenebris in lucem Tractatus, uti præ se fert, Theologico-Politicus, cujus Scriptor philosophandi libertatem affectans, non solidæ tantum pietatis, & sinceræ Theologiæ, ac totius Christianismi fundamenta convellit, sed sanam etiam Politicam ac rectam Philosophiam funditus labefactat, planeque eo inclinat, ut exitialem ac pestiferam & nimis hac ætate contagiosam Deistarum, ut vocant, hæresim tueatur. Res esset operæ levis & exigui laboris, vanitatem & impietatem scriptiois hujus merita confutatione retundere: sed quoniam nobis ab instituto in præsentia divertere non licet, aliquas tantum ejus partes quæ ad nostrum pertinent propositum adoriar, & suam facris Codicibus dignitatem, quæ hac oppugnatur lucubratione, defendere conabor. Quoniam autem omnia undecunque adversus Mosem collegit venena, & partem argumentorum subministrarunt ipsi Aben Ezræ Explanationes, partem Systema Theologicum ex Præadamitarum hypothese, perniciosum itidem opus, sed cujus virus salubri poenitentia Auctor eluit, partem etiam Thomæ Hobbesii Angli Leviathan, omnium argumenta una opera discutiam.

II. Principio igitur Aben Ezræ testimonium profert Scriptor Theologo-Politicus, quo testimonio sex argumenta continentur adversus Mosaici Pentateuchi *מִשְׁנֵי תוֹרָה*. Primum petitur ex his verbis Deuteronomii: *Hæc sunt verba quæ locutus est Moses ad omnem Israël trans Jordanem.* Hæc, inquit, si scripsisset Moses, non trans Jordanem, ut hic & alibi etiam in Deuteronomio, sed *cis Jordanem* scribere se notasset, quippe qui Jordanem non transgressus sit: at liquet Deuteronomii Auctorem, quem Esdræ esse censent, in Terra sancta fuisse, cum hæc scriberet; cujus habita ratione Campes tria Moab, in quibus Moses extremum ad Judæos verba faciens Legem iteravit, sunt trans Jordanem. Ad argumenti hujus levitatem cognoscendam consulenda sunt Ebraica, quæ habent *בעבר*; hoc est ad verbum, *in transitu*; quæ locutio aliquando citeriora, aliquando ulteriora designat: quemadmodum & vox *עבר*, quando vim præpositionis assumit, non solum *trans*, sed & *cis* sonat: nec aliud habent vocabulum Ebraei, quo citeriora denotent. Hinc Pagninus: *Fere, quum cis intelligunt, dicunt בעבר; quum trans, מעבר.* Exponunt quoque *cis* & *trans* Schindlerus & Buxtorfius. Rem probabimus exemplo. Capite Deuteronomii tertio Moses res gestas Israëlitarum narrans, *Talimusque*, inquit, *illo in tempore terram de manu duorum regum Amorrhæorum, qui erant ירדן בעבר*, hoc est, *cis Jordanem*; nam Amorrhæi illi reges, Og nempe rex Basan & Sehon rex Hesebon, ratione habita Mosis scriben-

tis, erant cis Jordanem: Inde fit ut pluribus Deuteronomii locis, post *יבער הירדן* & *עבר הירדן*, subjungatur, ad orientalem, vel, ad occidentalem partem; ad vitandam nimirum ambiguitatem, & apertius designandam, vel ceteriorem, vel ulteriorem partem.

III. Secundum argumentum ex his Aben Ezra verbis depromitur: *Modo intelligas mysterium duodecim*. Quorsum hæc pertineant, intelligere se negat Auctor Tractatus Theologico-Politici, sed tamen significare coniectat, vel Aram in monte Hebal à Josia exstructam ex mandato Mosis, quæ juxta Rabbinorum somnia lapidibus duodecim constabat, cuique lex Mosis fuerat inscripta. Atqui, inquit, tam exiguo spatio Pentateuchus inscribi non potuit, unde sequitur Legem Mosis non esse Pentateuchum. Vel notari suspicatur duodecim Maledictiones vicesimo septimo Deuteronomii capite memoratas, quas, inquit, fortasse credidit Aben Ezra, non fuisse in libro Legis descriptas, idque propterea quod Mosis præter descriptionem Legis Levitas insuper recitare illas Maledictiones jubet, ut populum jurejurando ad leges descriptas observandum asstringerent. Vel notari denique putat postremum Deuteronomii caput, quod versibus continetur duodecim, & quo narratur Mosis interitus; proindeque ab alio quam à Mose scriptum esse tam caput illud, quam reliquum Pentateuchum. Ex hac opinionum varietate & inconstantia, conclusionis apparet inutilitas. Ad primam quod attinet, meminisset Disputator ille ingentes fuisse lapides, juxta verba Deuteronomii, quibus constabat Ara hæc Hebalitana. Quod autem ex Rabbinorum auctoritate duodecim eos fuisse vult, merito somnium hoc rejicimus; cui originem præbuerunt, ni fallor, duodecim illi lapides, quos de medio Jordanis alveo in castra Josie referri jussit. Meminisset præterea non univèrsum Pentateuchum, sed Deuteronomium duntaxat in Hebalitana Ara fuisse descriptum. Sic enim habetur in libro Josue: *Et scripsit super lapides Deuteronomium legis Moysi, quod ille digesserat coram filiis Israël*. Videat nunc egregius ille libertatis philosophicæ vindex, quid inde adversus Pentateuchum possit concludere. Secunda opinio de duodecim Maledictionibus, quoniam mera coniectura est, meris innixa coniecturis, quibus nihil simile proferre debet, sed certissimis rationibus pugnare, quisquis antiquissimam & receptissimam sententiam tentat convellere, non responsione, sed risu excipimus. Tertia demum opinio, quæ his Aben Ezra verbis notari statuit versus duodecim postremi capitis Deuteronomii, quam frivola sit & inepta intelligunt ii, qui sacrorum Codicum per versus distinctionem Mose longe recentiorem esse sciunt. Docet enim Elias Levita Legem omnem olim versum unicum fuisse, & à Magistris Tiberiadis, diu post Urbis excidium, divisam fuisse per versus. Mox autem argumentum refellemus, quod ex interitus Mosis narratione ad finem Pentateuchi adnexa oritur.

IV. Tertio argumento materiam subministrant hæc Deuteronomii verba è tricesimo primo capite: *Scripsit itaque Moyses legem hanc, & tradidit eam Sacerdotibus filiis Levi*. Id volunt alterius esse Scriptoris, res à Mose gestas referentis, non Mosis ipsius. Equidem, ut verum fatear, argumenti hujus vim non video; nec enim intelligo, qui minus hæc à Mose scripta esse potuerint, quam illa capitis vicesimi noni: *Hæc sunt verba fœderis, quod præcepit Dominus Moysi, ut scriberet cum filiis Israël in terra Moab*: & alia ejusmodi sexcenta, quæ passim in Pentateucho occurrunt, quibus de se ipse Mosis velut alia persona loquitur.

V. Hæc habentur duodecimo Geneseos capite: *Pertransiit Abram terram Chananæam, usque ad locum Sichem, usque ad Convallem illustrem: Chananæus autem tunc erat in terra*. Inde concludunt hæc à Mose scripta non esse: manifestum quippe esse Chananæum jam non fuisse in Chananæa terra, quo tempore hæc scribebantur: nam si fuisset, quorsum addidisset Scriptor, tunc fuisse in Chananæa, tempore nempe de quo scribit, cum etiam tum esset hoc tempore quo scribit? Atqui Mosis tempore nondum patriis finibus depulsi erant Chananæi. Minime igitur hæc Mosis adscribi possunt. Cui rationi ipse occurrit Aben Ezra; ait enim hoc commate significari, vel Chananæos jam tum in terra hac sedes posuisse, quando illuc venit Abram; vel aliud inesse rei huic mysterium, hoc est, jam his locis esse exterminatos, cum hæc scriberentur, proindeque Mosem auctorem non habere. En tibi igitur expositionis Aben Ezra disjuncta membra duo: vel, jam tum Chananæus erat in terra; vel, etiam tum Chananæus erat in terra: hoc est, *ה' אלהים הו' עו' תה' ע'ה' , ה' אלהים הו' עו' תה' ע'ה'* quorum posterius, quoniam impietati suæ favet, arripit Theologico-Politicus Auctor; nos, quoniam veritati studemus, in priore acquiescimus. Nec enim sine causa notavit Moles Chanaanitidem terram jam tum invasisse Chananæos, cum illuc primum venit Abraham: quippe id ignorare poterat Chronologicæ rei imperitus Lector, cum vix quadringenti Chananæorum inter & Abrahami adventum intercesserint